

Моніторинг регіональних процесів у рф: літо 2025 року

Недержавний аналітичний центр «Українські студії стратегічних досліджень» продовжує довготерміновий проєкт Моніторингу регіональних процесів у рф.

Мета дослідження – фіксація та визначення динаміки конфліктогенних та дезінтеграційних факторів, що сприятимуть деконструкції російської федерації та її зникнення як геополітичної реальності.

Об'єктом моніторингу є інформаційне поле російської федерації, аналізуються найбільш популярні новини за квартал різних регіонів росії, що дасть більш-менш чітке уявлення про внутрішні процеси, що протікають на території держави-агресора та дозволить провести моніторинг конфліктогенних регіональних процесів.

Моніторинг регіональних процесів у рф: літо 2025 року

В літній період у російських регіонах загострилася боротьба за владу, очевидно це наслідок проблем в економіці – «корито» меншає і на усіх уже не вистачає. Розширюється географія прильотів українських БПЛА. Тепер війна уже стукає у двері вже не лише у прикордонних з Україною областях. Фактор, який актуальний для усіх регіонів росії – це загострення соціально-економічної ситуації.

ЦЕНТРАЛЬНО-ЗАХІДНИЙ РЕГІОН

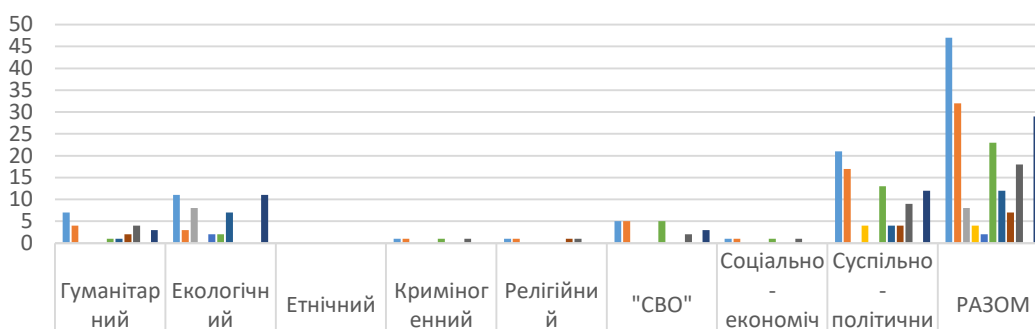
Московщина

У регіоні ситуація відносно стабільна економічно, але гуманітарна сфера зазнає тиску. Літній період позначився арештами науковців, відключеннями інтернету, обмеженням інформаційного простору та пропагандою «традиційних цінностей». Військовий фактор: атаки ЗСУ по стратегічних об'єктах стали приводом до хвилі репресій та «полювання на відьом». Суспільно-політичний фон відзначився ухваленням репресивних законів (про «пошук екстремістських матеріалів»), посиленням тиску на медіа та зростанням скарг політв'язнів на тортури. З'являються поодинокі пікети та конфлікти між владою, КПРФ і ультраправими, що може завершитися ліквідацією цих структур. Водночас екологічний фактор став найнебезпечнішим: екопротести у Московській області стали стихійними та масовими, адже об'єднують людей різних політичних поглядів і не мають прямого опозиційного підґрунтя. Це робить їх найбільш потенційно радикальованим рухом.

Головними конфліктогенними чинниками є гуманітарні обмеження та екологія. Осінь може принести загострення соціально-економічної ситуації й посилення протестів.

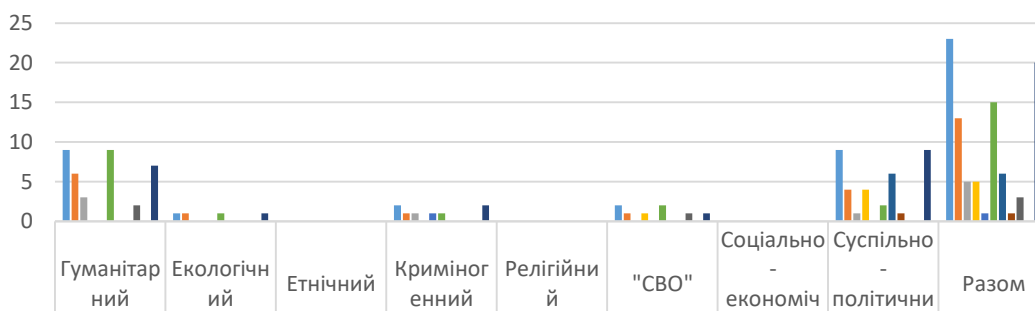
Липень

Конфліктні події в майбутній Московській республіці

Серпень

Конфліктні події в майбутній Московській республіці

Брянщина

Брянська область зазнала серйозних гуманітарних і військових ударів. Трагедія 1 червня — обвал мосту у Вигоничах із загибеллю 7 осіб — викликала резонанс, влада традиційно звинуватила «українське ДРГ». Водночас область щодня зазнавала масованих атак БПЛА (10–12 на добу), що призводило до втрат серед цивільних і військових. Найбільші атаки відбулись у червні–липні (до 48 БПЛА одночасно). Суспільно-політична ситуація загострилась через корупційні скандали: віце-губернатора відправили до СІЗО за хабар у 818 млн рублів, депутата спіймали на схемі купівлі статусу «учасника бойових дій». Демографічні та релігійні фактори також викликали дискусії: від ідей обмеження інтернету для бездітних пар до ініціатив «очищення» російської мови. Війна принесла значні втрати: понад 500 військових за літо. Соціальна напруга зростає, а неадекватні ініціативи влади лише підливають олії у вогонь.

Цього літа Брянщина стала регіоном з високим рівнем військових та соціальних потрясінь, де населення поступово втрачає довіру до влади.

Категорія	Червен ь	Липе нь	Серпе нь
Гуманітарний	-2	0	1
Екологічний	-0.5	-1	0
Національний	-0.5	-1	-0.25
Релігійний	0	1.5	0.5
«СВО»	-1	-1.2	-0.5
Суспільно — політичний	-1.2	-1.5	-0.5

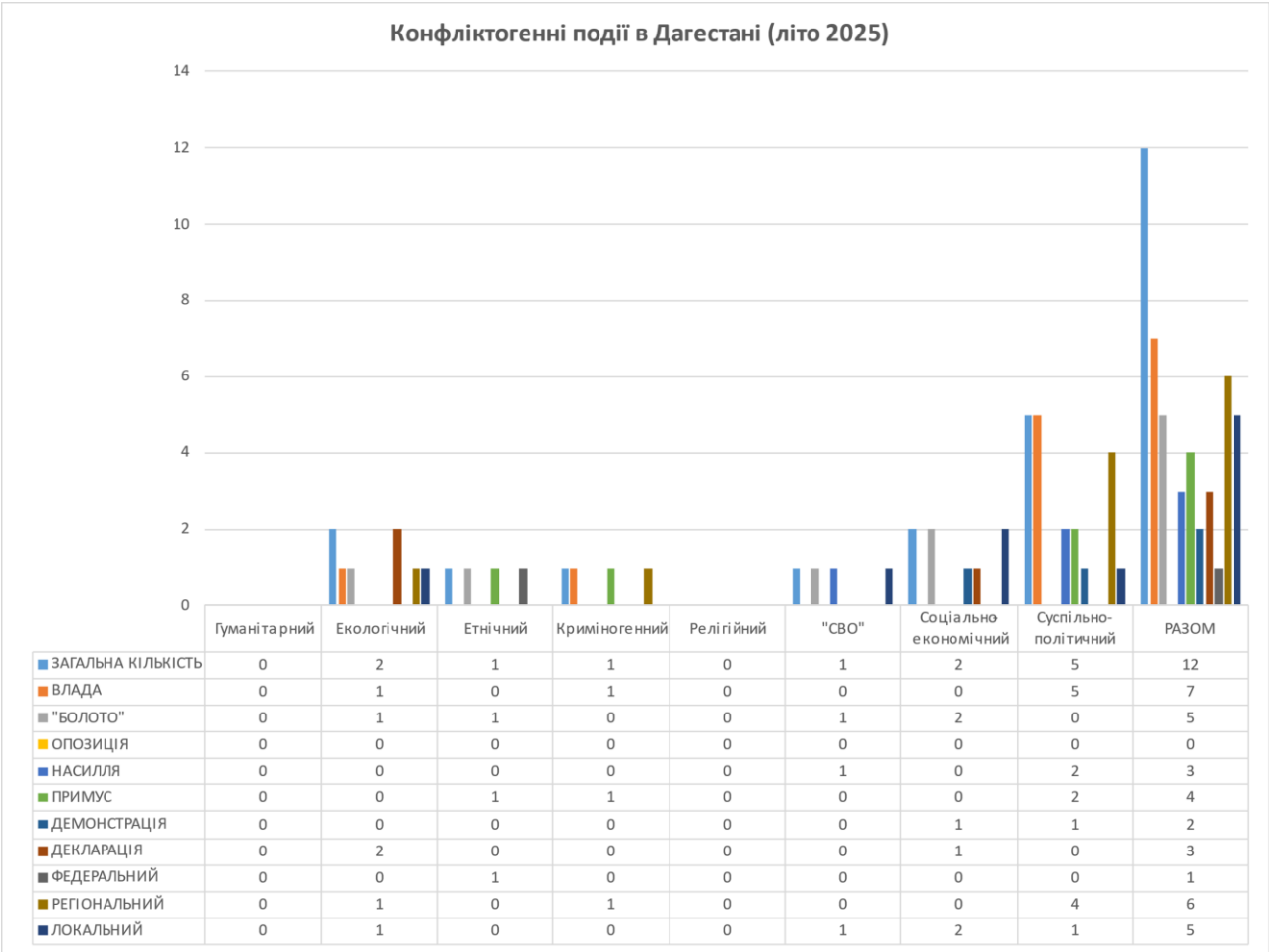
КАВКАЗ

Дагестан

Дагестан пережив низку резонансних подій. У червні ФСБ провела масштабні обшуки, пов'язані з колишнім держсекретарем Магомедовим, а також було зафіксовано випадки катувань у Центрі протидії екстремізму. В липні масове відключення світла залишило без енергії понад 86 тисяч жителів, паралельно стало відомо про масове отруєння кишковою паличкою, що вразило понад 400 людей (переважно дітей). Судові процеси за заворушення в аеропорту Махачкалі тривають, засуджено вже понад 130 осіб. Тривожною залишається ситуація з мобілізацією: зафіксовані випадки, коли підлітків після

катувань змушували підписувати контракти й відправляли на фронт. В серпні додалися нові епізоди отруєнь туристів і протести через відключення електроенергії в Махачкалі. Репресії проти місцевих чиновників та активістів посилюються: справи проти правозахисниці Світлани Анохіної, націоналізація великих активів ексчиновників.

Загалом можна стверджувати, що регіон демонструє посилення репресій і зростання низових протестів на тлі інфраструктурних колапсів та військового тиску.

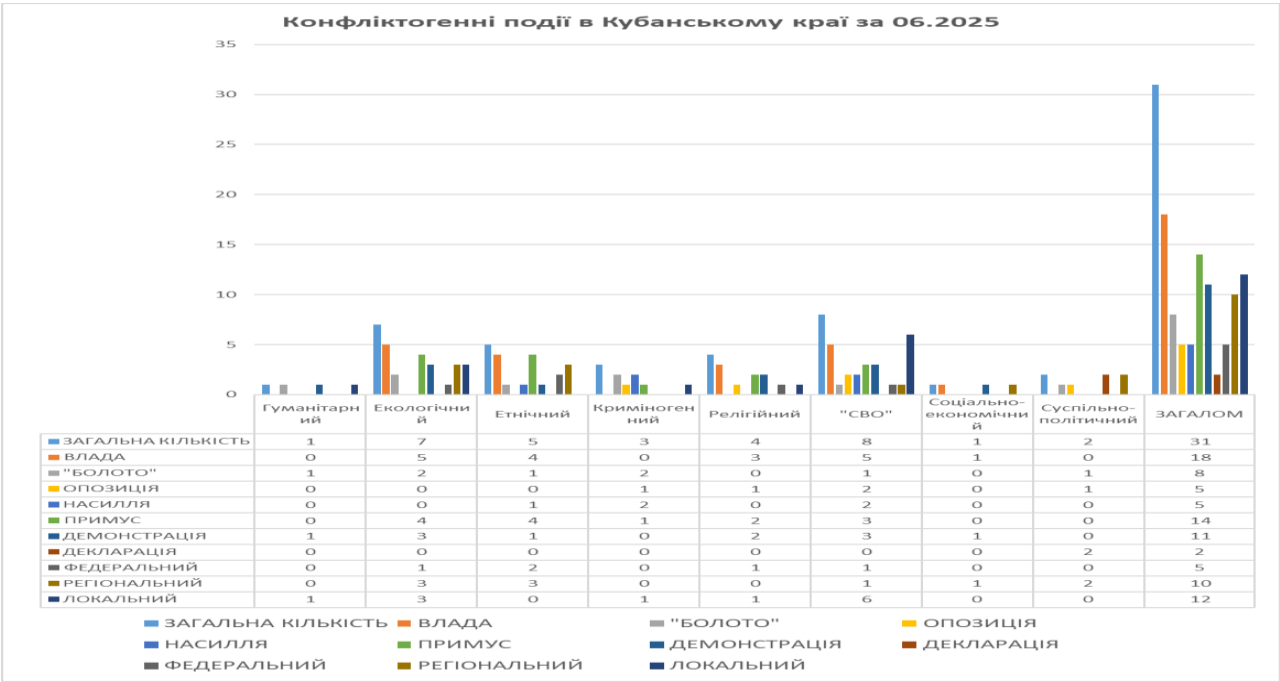

Північно-Західний Кавказ

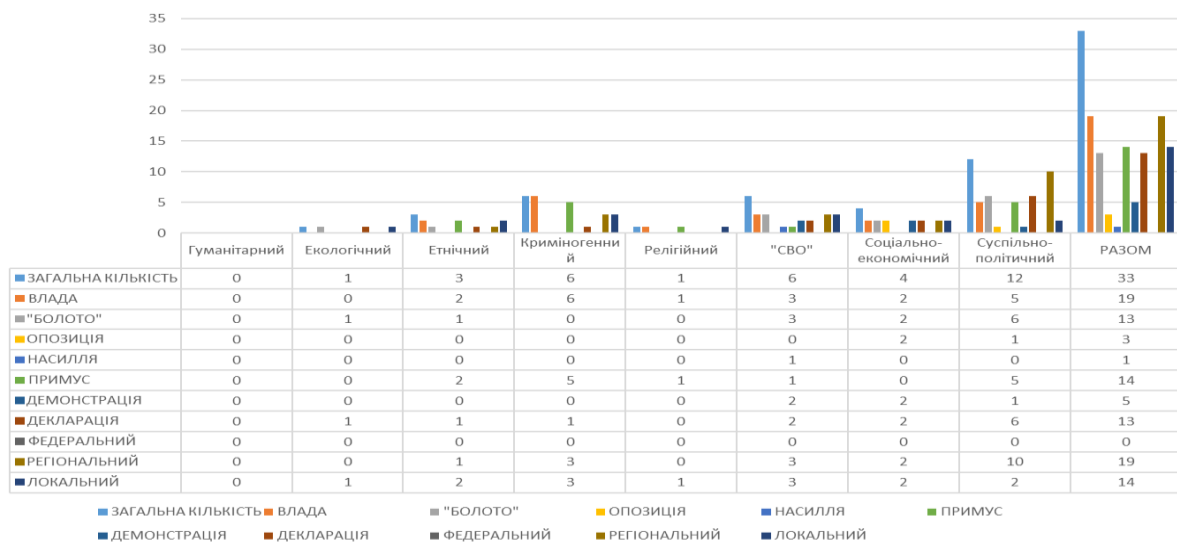
За червень-серпень 2025 року ситуація у Північно-Західному Кавказі характеризувалась нестабільністю й посиленням напруги між населенням і федеральною владою. У регіоні відзначається комплекс проблем: політичні переслідування, тиск на місцевих активістів, загострення релігійних і національних питань. Репресивні органи РФ приділяли особливу увагу контролю над інформаційним простором: блокування каналів, тиск на релігійних лідерів, переслідування критиків. Економічна ситуація залишається складною: високий рівень безробіття та міграції, соціальна нерівність і зростання тіньової економіки.

Літо 2025 позначилось екологічними та інфраструктурними інцидентами, що спричиняли локальні протести й невдоволення владою. У суспільстві

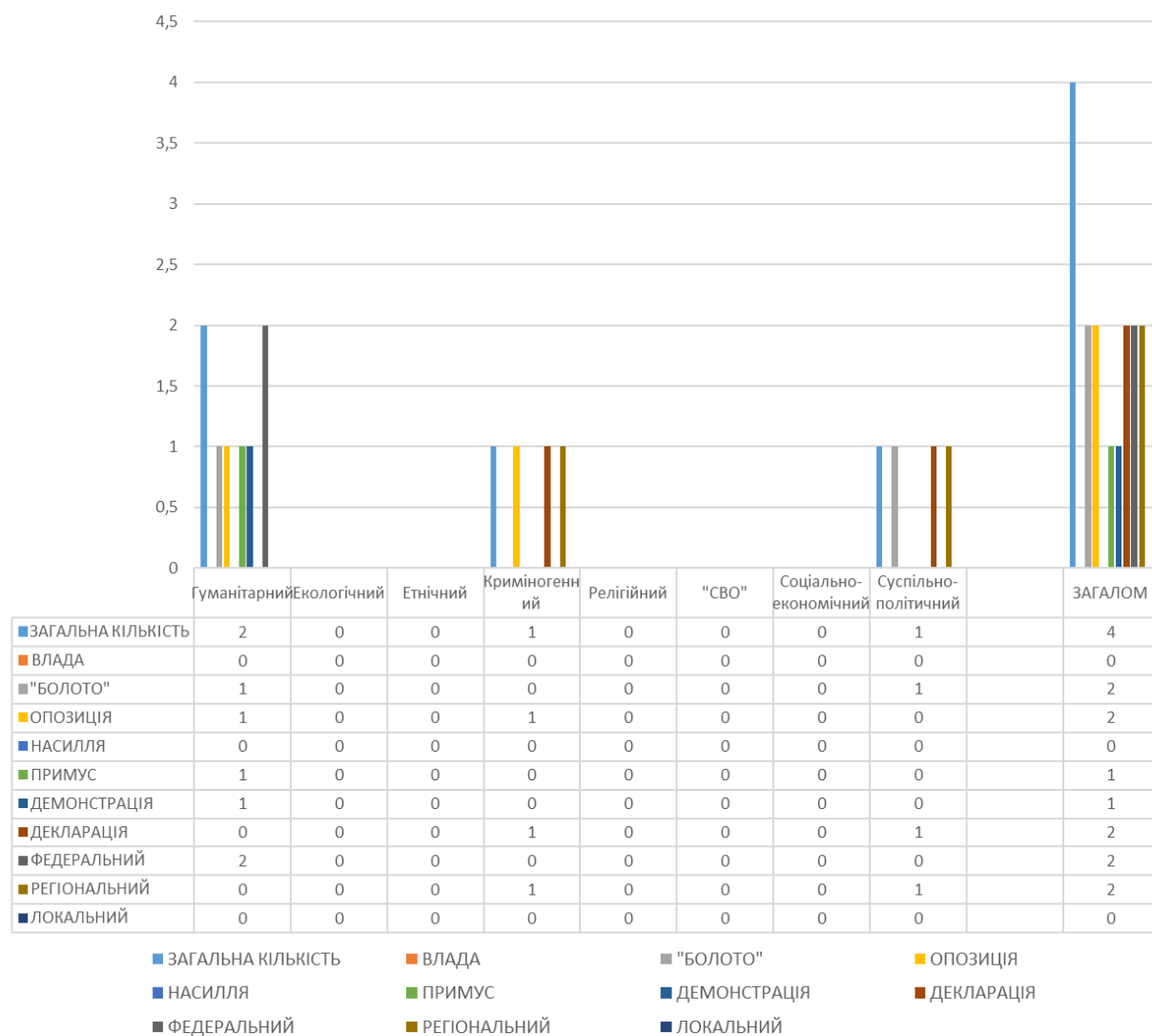
поширюється страх через воєнні дії: мобілізаційний тиск, присутність військових частин, а також інформація про значні втрати вихідців із регіону на фронті. Водночас частина населення намагається чинити опір — від побутових форм протесту до більш відкритих демонстрацій. У медіапросторі помітні як спроби Москви сформувати лояльний порядок денний, так і зростання впливу локальних неофіційних джерел. Північно-Західний Кавказ продовжує залишатись вибухонебезпечним регіоном, де поєднуються фактори соціально-економічної кризи, національної ідентичності та тиску воєнної політики РФ.

Конфліктогенні події у МАЙБУТНЬОМУ КУБАНСЬКОМУ КРАЇ за серпень 2025

КОНФЛІКТОГЕННІ ПОДІЇ В АДИГО-КАБАРДИНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ЗА 06.2025

Моніторинг деконструктивних конфліктів на території майбутньої Карачаєво-Балкарської Республіки

	Гуманітарний	Екологічний	Етнічний	Криміногенний	Релігійний	"СВО"	Соціальн о- економі чний	Суспільн о- політичн ий	Загалом
■ ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	0	0	0	0	0	0	0	1	1
■ ВЛАДА	0	0	0	0	0	0	0	1	1
■ "БОЛОТО"	0	0	0	0	0	0	0	0	0
■ ОПОЗИЦІЯ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
■ НАСИЛЛЯ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
■ ПРИМУС	0	0	0	0	0	0	0	1	1
■ ДЕМОНСТРАЦІЯ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
■ ДЕКЛАРАЦІЯ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
■ ФЕДЕРАЛЬНИЙ	0	0	0	0	0	0	0	0	0

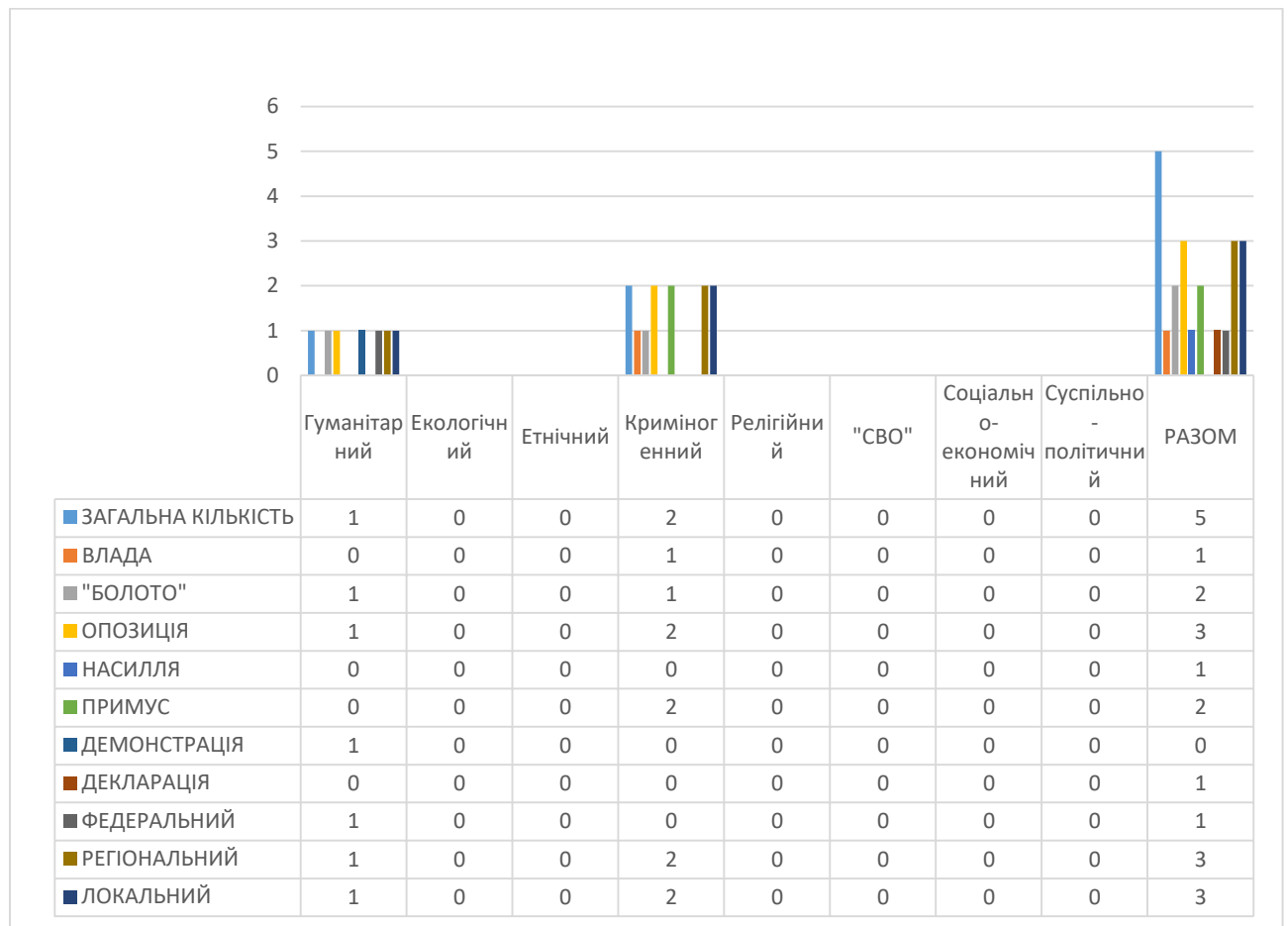
ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНИЙ РЕГІОН

Чувашія

Чувашія зіткнулася з низкою проблем. Головною подією стали атаки БПЛА на місцеві заводи, що спричинили паніку та відчутне зростання тривожності серед населення. Опитування показало, що понад 700 респондентів стали більш занепокоєними через частоту обстрілів. Додатково населення стурбоване зникненням мобільного зв'язку після атак у серпні. На політичному фоні — свавілля чиновників, особливо представників «єдиної росії», які під час виборів проводили «праздники двора», ігноруючи закони та скарги мешканців. Гуманітарна сфера позначилась відсутністю стабільного водопостачання, що поглиблює невдоволення. Загалом населення все менше довіряє владі й не очікує змін після виборів, оскільки старі обличчя змінюються новими без реальної користі.

Тож можна констатувати, що у регіоні зростає соціальна тривога та апатія, проблеми безпеки й інфраструктури формують стійкий протестний потенціал.

Серпень

Оренбурзька область

Влітку 2025 року Оренбурзька область закріпила репутацію регіону, де федеральний центр поступово підминає все під контроль. Новий губернатор Євген Сонцев і просунутий ним з Москви на в.о. мера Оренбурга Альберт Юмаділов просували власний піар на фоні комунальних проблем, використовуючи форуми як майданчики для демонстрації «лояльності». Слідчий комітет і спецслужби розгорнули репресії: 2 серії відловів за порушення правил військового обліку, 3 хлопців до 18 років внесені до списку терористів та екстремістів за ніби підготовку теракту на замовлення України, переслідування місцевих політиків.

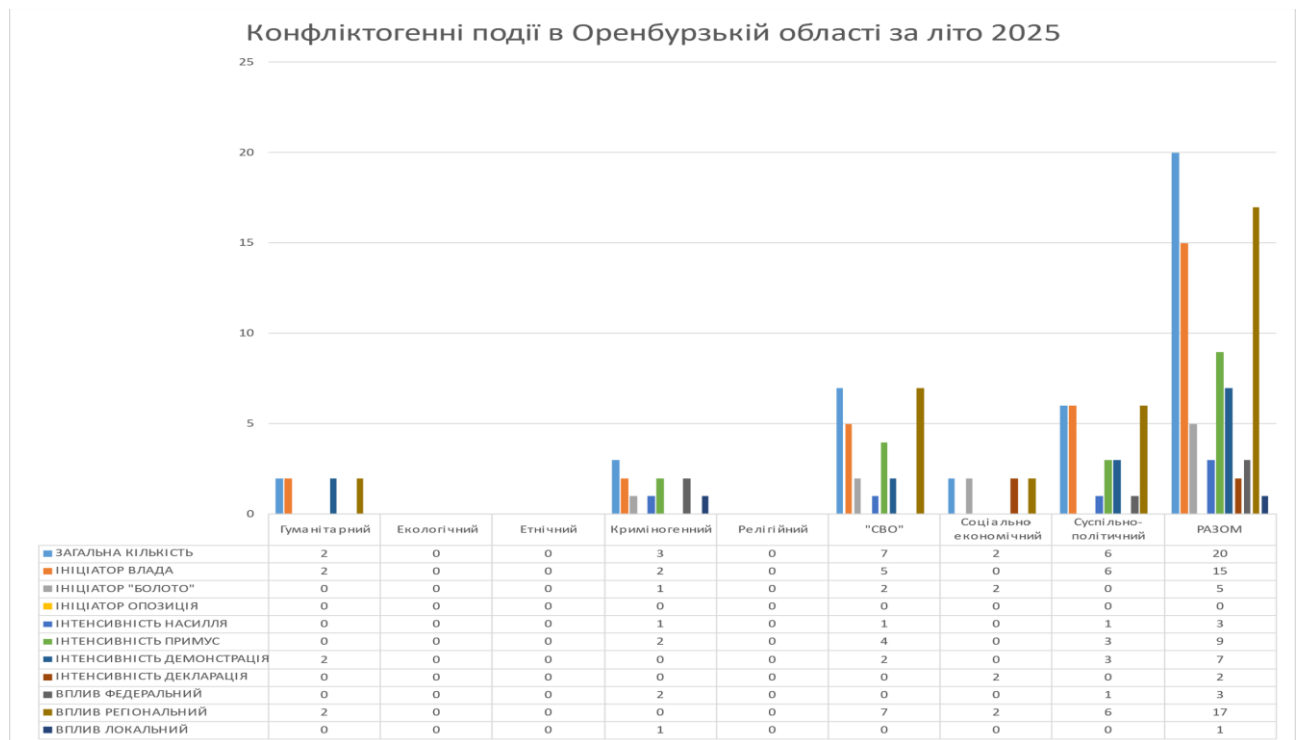
Затримано синів олігарха Макарова за стрілянину в Оренбурзі. Це може мати й репресивний мотив проти їх батька, який після санкцій України та півсвіту у 2023 відмовився від громадянства рф, після чого отримав часткове їх зняття.

Затримання членів азербайджанської громади у рф, в тому числі в Оренбурзі вилились у міжнародний резонанс — ЗМІ Азербайджану уже називають місто історичною назвою «Оринбор». Попри показову

«стабільність», соціально-економічні проблеми залишаються болючими: стан доріг, засміченість, корупція в силових структурах.

Війна проти України безпосередньо відчувається: регіон пережив кілька тривог через атаки БПЛА. 19 червня це було так масштабно, що викликало паніку серед місцевих з фейками про вторгнення з Казахстану.

Ветерани війни повертаються зі зброєю, провокуючи насильство. При цьому ряд місцевих парадоксально продовжують матеріально підтримувати війну. Оренбурзька область стає регіоном, де контроль Москви посилюється, а суспільна напруга приховано зростає.

Башкортостан

Влітку 2025 року Башкортостан залишався одним з найбільш нестабільних регіонів РФ. В першу чергу через затяжні екологічні протести проти розробок на хребті Крикタイトау. Попри активну позицію громад, влада зламала спротив, відкриваючи кримінальні справи та здійснюючи кадрові перестановки на місцях. Характерними були жорстокі арешти активістів, чиновників та навіть неповнолітніх за нібито підготовку терактів ЛГБТ-пропаганду, антисемітизм, корупцію і лише коментар у Telegram. Демонтаж пам'ятника національному герою Салавату Юлаєву показав прагнення Москви контролювати історичну пам'ять.

Водночас регіон очолює трагічну статистику втрат серед на війні проти України. Влада рф продовжує тягнути туди населення усіма методами. Наприклад, голова республіки Хабіров відкрив меморіал ліквідованим на війні, запланував спеціальні видатки на зустрічі з ветеранами та лицемірно запропонував відкрити український історико-культурний центр для збереження мови та звичаїв українців Башкортостану.

Але «пряники» для заманювання на війну проти України закінчуються. Хабіров 5 червня скоротив виплати за підписання контрактів зі зс рф з 1,6 до 1 млн руб. через дефіцит бюджету Республіки в 10 млрд руб. Скорочує подібні видатки й влада різних населених пунктів Башкортостану.

Влада рф контролює Башкортостан шляхом жорсткої русифікації, воєнної мобілізації та придушення будь-якої альтернативної ідентичності.

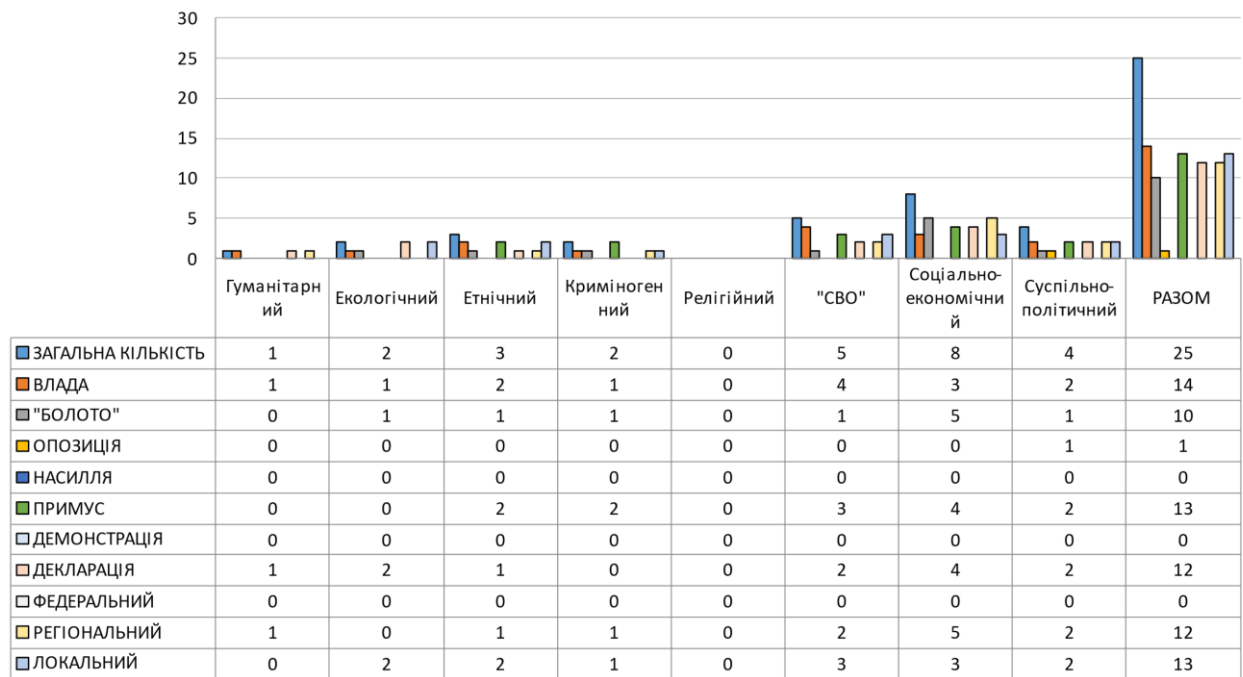

ДАЛЕКИЙ СХІД

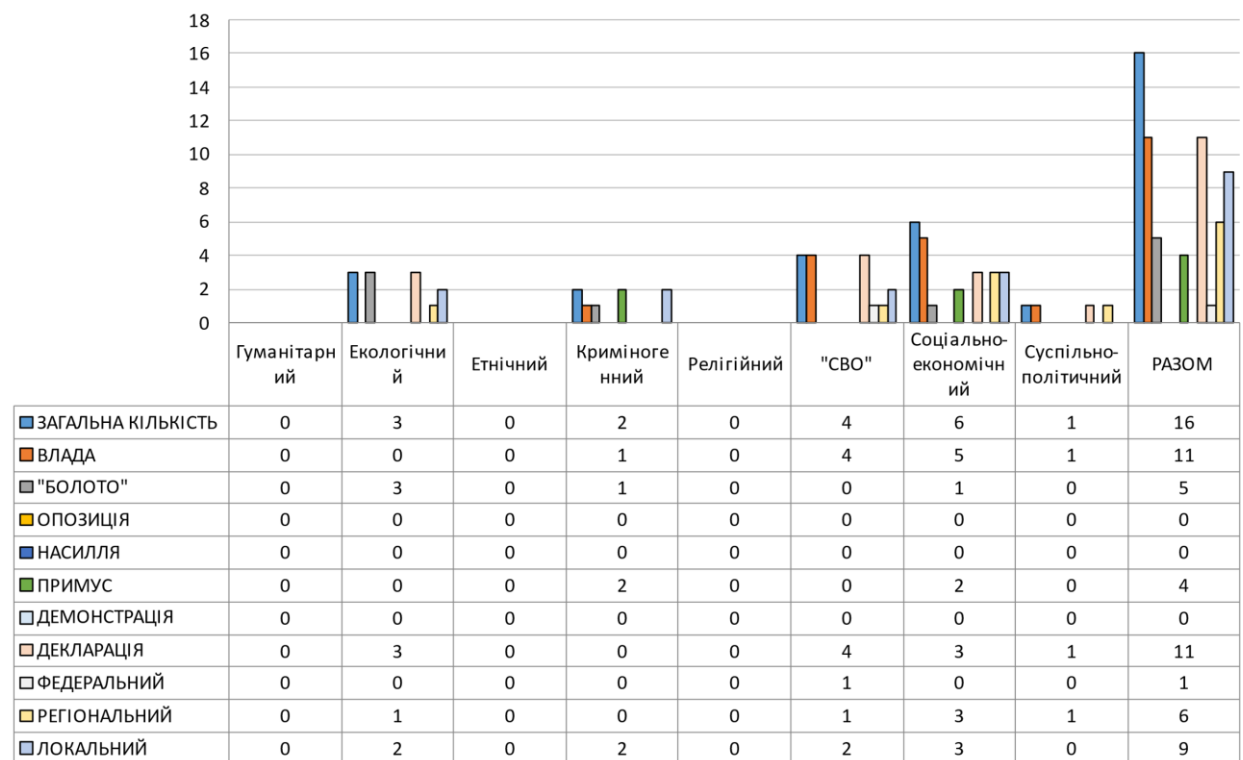
Камчатка

Літній період у Камчатському краї позначився сильним землетрусом (магнітуда 8–9), що, попри світовий резонанс, не призвів до значних руйнувань. Водночас загострилися соціально-економічні проблеми: перебої з авіасполученням, не виплати зарплат у ключових галузях, ріст цін на пальне та черги на АЗС. Криміногенна ситуація залишалася стабільно високою через злочини на тлі алкоголю й наркотиків, а також корупційні схеми в міграційній службі. В етнічній площині — ксенофобія та депортації мігрантів, що спричинило хвилю невдоволення, зокрема щодо ідеї створення російсько-арабського селища. Агресія проти України принесла численні рейди та втрати: в одному селищі понад половина чоловіків мобілізована. Соціально-політичний фон позначений зростанням недовіри до влади та спробами тиску перед виборами, але протестів не було. Камчатка демонструє автономні риси, що можуть стати передумовою для подальшої сепарації.

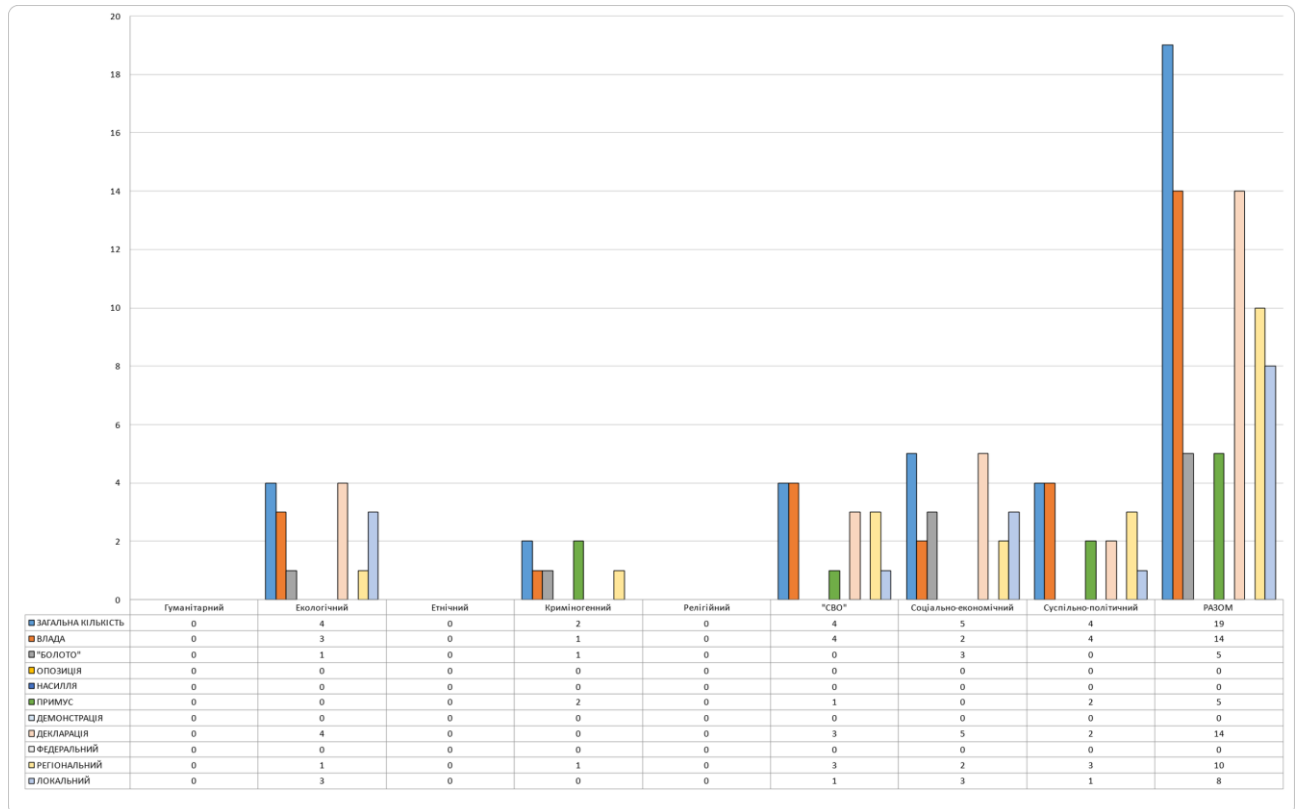
Червень

Липень

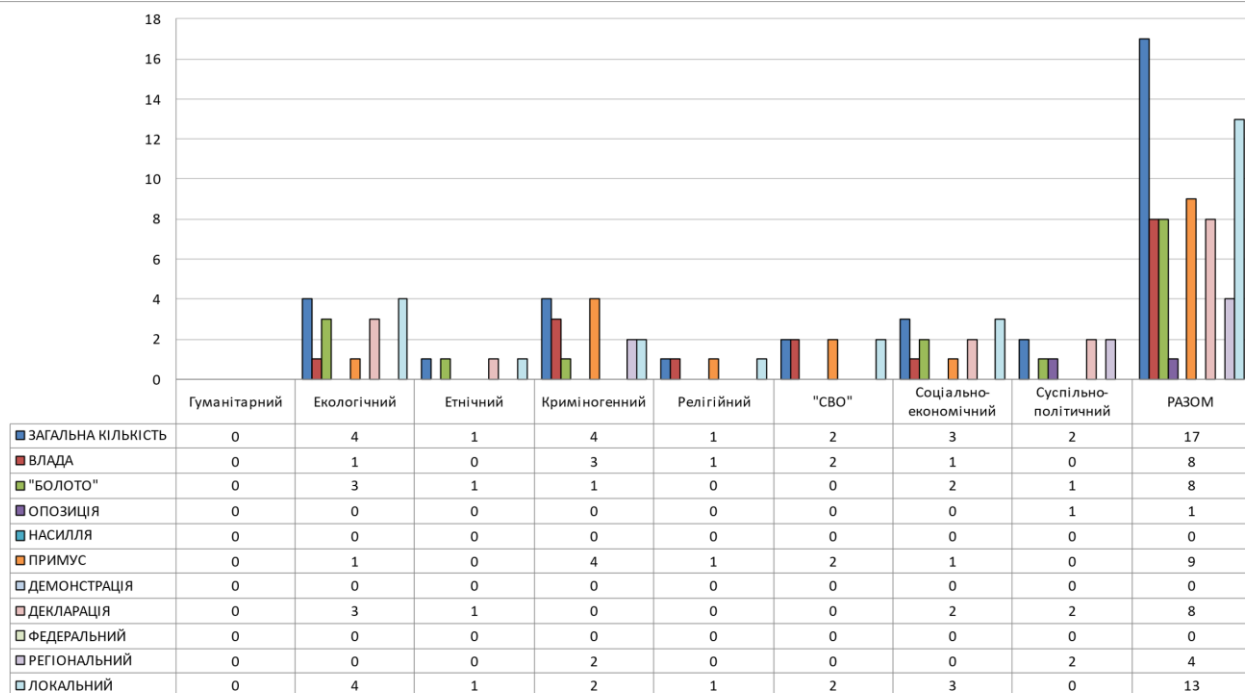
Серпень

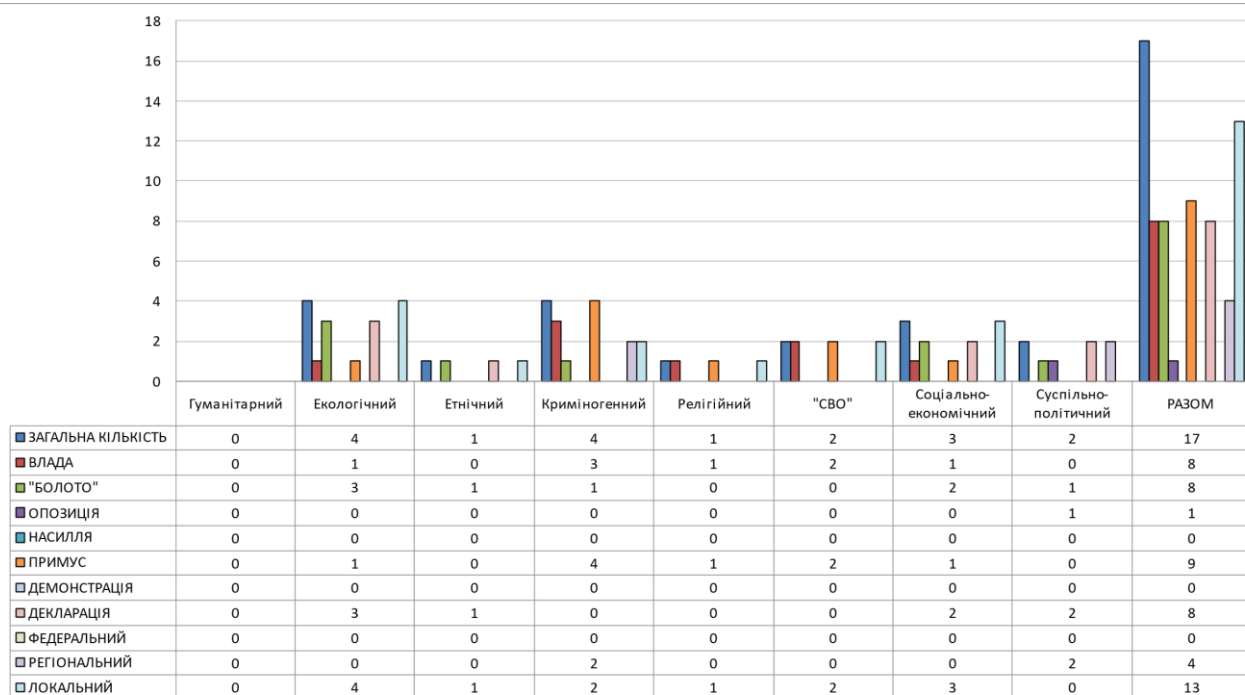
Сахалін

Сахалін пережив низку криз: землетрус у регіоні знищив підприємства й резервуари з паливом, спричинив забруднення акваторії та масову загибель риби. Влада намагалась приховати масштаби катастрофи, що викликало протести екологів і населення. Соціально-економічна ситуація погіршилась: дефіцит ліків (інгалятори, інсулінові голки), ріст тарифів і цін на паливо, відсутність бензину на деяких островах. Авіаційна галузь зазнала аварійних випадків, місцеві бюджети страждають від заборгованості, бізнес — від рейдерських атак. Етнічні конфлікти посилюються, фіксуються насильницькі інциденти. Кримінальний маркер відзначився резонансними справами: від засудження 86-річного правозахисника до викриття масштабних зловживань у міграційній службі. Релігійна нетерпимість охопила навіть громадян РФ (скандал зі ступою калмиків). Агресія проти України супроводжується дезертирством і жорсткими вироками. Суспільно-політичний фон погіршився через економічну «віддачу» ринку Китаю та дипломатичні непорозуміння з Японією. Попри виклики, населення реагує лише малими мітингами та активністю в інтернеті.

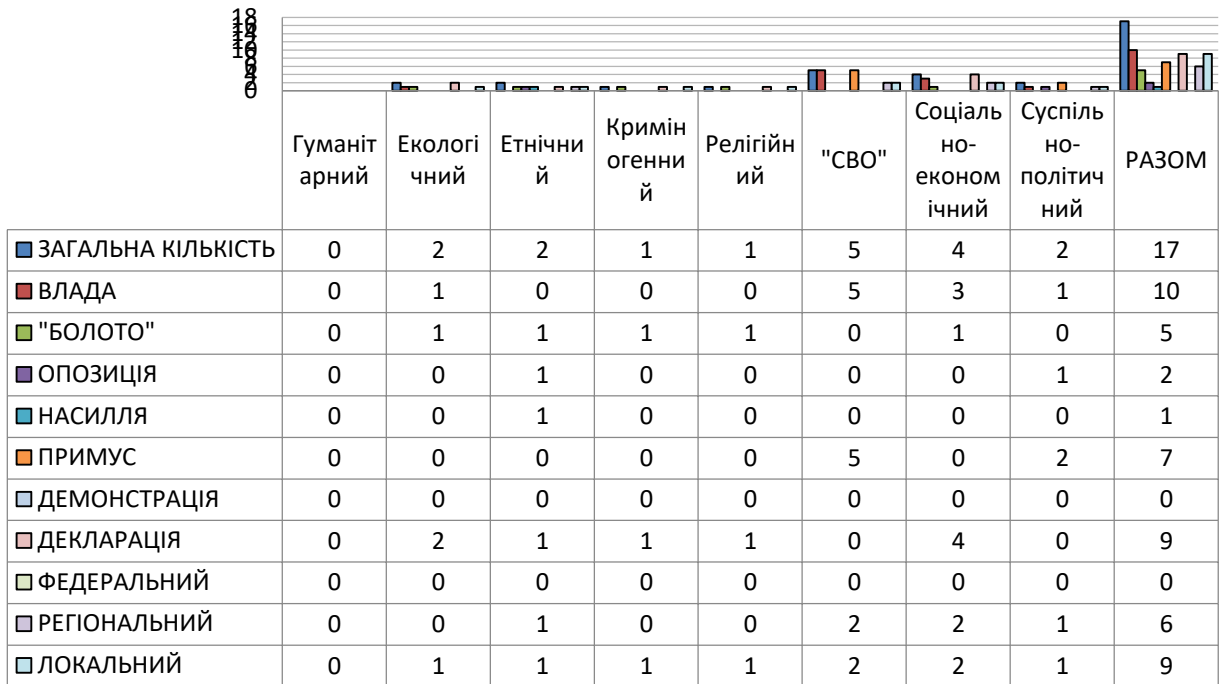
Червень

Липень

Серпень

Примор'я

У Примор'ї літо минуло без масових протестів, але відзначилось низкою подій. У липні мешканка Іркутська Наталія Дорошенко отримала 6 років колонії за антивоєнний коментар у мережі. Водночас громада Іркутської області вимагає повернення обраного голови селища, мобілізованого знову на війну.

У Владивостоці суд конфіскував майно колишнього мера Володимира Ніколаєва та його родини на суму 14,8 млрд рублів, що стало сигналом «зачистки еліт» під прикриттям боротьби з корупцією. Ніколаєв, який намагався демонструвати лояльність, втратив політичну вагу. В серпні трагічний випадок — смерть Ольги Шарипової на могилі сина, загиблого на війні, підкреслив соціально-гуманітарний вимір конфлікту: бідність змушує родини відправляти чоловіків на фронт. Загалом, регіон демонструє тенденцію до централізованої боротьби з корупцією, що водночас слугує механізмом політичної зачистки.

Таким чином, Примор'я стабільне назовні, але має глибинні соціальні й політичні конфлікти, що можуть активізуватись у майбутньому.

ВИСНОВКИ

Усі без виключення регіони росії демонстрували проблеми в соціально-економічній сфері. Влада більше не здатна задовольняти базові потреби своїх громадян, натомість приводячи війну в їх дім.

В усіх регіонах катастрофічно зростає кількість загиблих на агресивній війні проти України, а ті хто повертаються живими часто не можуть заново соціалізуватися та вчиняють важкі злочини.

Суттєво розширюється географія прильотів українських БПЛА. Тепер війна стосується не лише тих хто в пошуках легких грошей мобілізувався на агресивну війну, тепер її відчуває все більше тих, хто планував увесь цей час залишатися «вне політики».

Загострюється боротьба за владу. Окупаційна адміністрація посилює репресії проти неугодних та намагається зосередити у своїх руках все більше ресурсів, тож репресіям уже піддаються навіть регіональні олігархи.

Ситуація в росії все більше загострюється. Влада розпочинаючи свою агресивну війну, сподівалася, що зможе утримати ситуацію під контролем і вона торкнеться лише вузького кола політично активного населення. Натомість соціально-економічна криза спонукає боротьбу між собою у самому владному котлі, а також посилення невдоволення серед так званого «болота», тобто політично пасивного населення, але водночас небезпечного елемента, який у разі погіршення свого рівня життя здатен запалити те саме полум'я смуту та дестабілізації на росії.

Автори:

Юрій Олійник

Іван Янюк

Микола Волгов

Армаїс Оганян

Андрій Ковальов

Андрій Михайліченко

Юлія Доля

Олексій Ткаченко